

Καθορισμός της Θρησκείας σε μια Πλουραλιστική Κοινωνία

Ειδικοί επί των Θρησκειών που αντιμετώπισαν το ερώτημα του καθορισμού της θρησκευτικής πρακτικής στη σημερινή μεταλλασόμενη και πλουραλιστική κοινωνία, έχουν εξετάσει τα σημαντικά χαρακτηριστικά όλων των θρησκειών και πως αυτοί οι παράγοντες φανερώνονται στη Σαηεντολογία.

Πολλοί θεωρούν ότι ήδη γνωρίζουν την απάντηση στο ερώτημα, “Τι είναι μια θρησκεία;”. Οι υποκειμενικοί ορισμοί που μεταφέρονται από τον έναν άνθρωπο στον άλλο χαρακτηρίζονται σχεδόν πάντα από την προσωπική θρησκευτική κληρονομιά και εμπειρία, αλλά η ιστορία έχει επιδείξει ότι αυτή η προοπτική είναι παρακινδυνευμένη. Τέτοιες προσεγγίσεις μας έχουν δώσει τις Σταυροφορίες, την Ιερά

Εξέταση, εκατοντάδες χρόνια αιματοχυσίας στις Κάτω Χώρες και σε άλλα μέρη στην Ευρώπη, και τα συνεχιζόμενα “προβλήματα” στην Βόρεια Ιρλανδία.

Πιο συχνά, οι μονόπλευρες προσεγγίσεις στον ορισμό της θρησκείας έχουν οδηγήσει σε λιγότερο βίαιες αλλά όχι λιγότερο καταστροφικές μορφές διακρίσεων καθώς και άλλες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων – ειδικά ενάντια σε μέλη νέων ή μη αναγνωρισμένων δογμάτων.

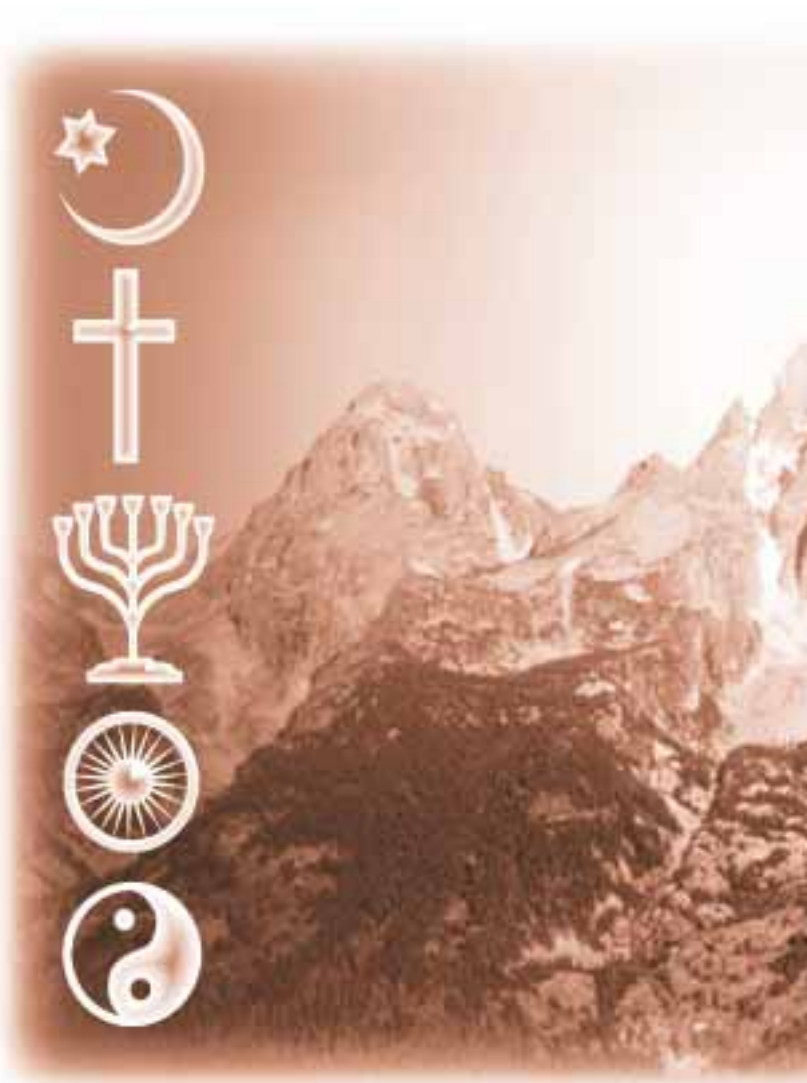
Η Θρησκεία της Σαηεντολογίας

Για αιώνες, οι διανοητές της Δύσης προσέγγισαν το θέμα αποκλειστικά και μόνο από την οπτική της ιουδαιοχριστιανικής παράδοσης. Αυτή η προσέγγιση περιστρεφόνταν γύρω από δύο θεμελιώδεις αλληλοσχετιζόμενες δογματικές πεποιθήσεις – η μία ότι υπάρχει ένας Δημιουργός ξεχωριστός και διαφορετικός από τον άνθρωπο και η άλλη ότι η ύψιστη δραστηριότητα του ανθρώπου είναι η λατρεία, το προσκύνημα και η παράκληση προς αυτόν το θεό. Εάν μια διακήρυξη θρησκευτικής πίστης δεν περιελάμβανε αυτές τις απόψεις, τότε δεν αντιμετωπιζόταν ως θρησκεία.

Αυτή η δογματική προσέγγιση αντανάκλα επίσης τον τρόπο με τον οποίο οι διανοητές της Δύσης ανέλυσαν τη θρησκευτική σκέψη και πρακτική από την αρχή της πολιτισμένης κοινωνίας μέχρι σχετικά πρόσφατα. Για εκατοντάδες χρόνια, οι όροι “θρησκεία” και “Χριστιανοσύνη” ήταν σχεδόν συνώνυμοι. Τα σαρκαστικά λόγια του Χένρυ Φίλντινγκ (Henry Fielding) ότι “ με τον όρο θρησκεία εννοώ Χριστιανοσύνη, με τον όρο Χριστιανοσύνη εννοώ Προτεσταντισμό, με τον όρο Προτεσταντισμό εννοώ την Εκκλησία της Αγγλίας όπως καθορίστηκε από το νόμο”, δείχνουν με πολύ απτό τρόπο τις κυρίαρχες απόψεις κάποιων εποχών. Στην πραγματικότητα, η Αγγλία αρνούταν να αντιμετωπίσει τον Ιουδαϊσμό ως κανονική θρησκεία λόγω του νόμου περί της φιλανθρωπίας μέχρι το 1837.

Αυτό το παραπλανητικά απλοϊκό πρότυπο με το οποίο κρίνονταν οι θρησκείες όχι μόνο έκλεισε τις πόρτες σε πολλά θρησκευόμενα, αλλά άνοιξε το δρόμο στην καταδίωξη – και εδώ πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι ο “καθολισμός” μιας θρησκείας είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα θέμα απλής ακαδημαϊκής ενασχόλησης. Απ’ αυτόν έχουν προέλθει η άνηση μεταχείριση, η διάκριση ή και η βία ακόμα.

Ευτυχώς, καθώς η σύγχρονη κοινωνία διεύρυνε όλο και περισσότερο τον παγκόσμιο χαρακτήρα της και ένα πλήθος θρησκευτικών ρευμάτων άνθιζε στη Δύση, οι ειδικοί και όσοι ασχολούνται με το θέμα άρχισαν να ανακαλύπτουν ότι η δογματική προσέγγιση δεν μπορούσε να εφαρμοστεί εύκολα στις θρησκείες που δε βασιζόνταν στην ιουδαιοχριστιανική παράδοση, κι αυτό τελικά, έριξε περισσότερο φως στην αντιμετώπιση του θέματος. Η προκατάληψη που συνόδευε την παγιωμένη προσέγγιση του ορισμού της θρησκείας ήταν ιδιαίτερος ορατή σε περιπτώσεις όπου στο

Κατά την Ανατολική άποψη, όλες οι θρησκείες, ανεξάρτητα από τις διαφορετικές δοξασίες και πρακτικές τους, είναι διαφορετικά μονοπάτια που οδηγούν στην ίδια πραγματικότητα. Όπως δηλώνει ένα αρχαίο Ιαπωνικό ποίημα, “υπάρχουν πολλά μονοπάτια στους πρόποδες του βουνού αλλά η θέα του φεγγαριού είναι η ίδια από την κορυφή.”

επίκεντρο βρίσκονταν θρησκείες με τοπικό χαρακτήρα ή Ανατολικές θρησκείες, μια και σε πολλές απ’ αυτές είτε απουσίαζε η λατρεία κάποιου θεού ή κάποιου Ύψιστου Όντος – εννοείται βέβαια, ότι απουσιάζει η λατρεία ενός ξεχωριστού Δημιουργού – είτε εκδηλώνουν τη θρησκευτικότητά τους ως αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής.

Καθορισμός της Θρησκείας σε μια Πλουραλιστική Κοινωνία

Πραγματικά, σε πολλές θρησκείες με τοπικό χαρακτήρα υπάρχουν λιγοστά διατυπωμένα δόγματα, ενώ μερικές Ανατολικές θρησκείες όπως ο Βουδισμός Ζεν και οι Hindu Bhakti αντιμετωπίζουν το δόγμα ως κάτι το συμπληρωματικό και, επιπλέον, θεωρούν ότι λειτουργεί ως εμπόδιο για τους πιστούς όσον αφορά την εφαρμογή της θρησκευτικής πρακτικής. Επιπλέον, πώς θα μπορούσε ποτέ κανείς να αρνηθεί τον θρησκευτικό χαρακτήρα του Βουδισμού Θεραβάδα και του Ιανισμού (Jainism) στις οποίες δεν λατρεύεται κάποιο Ύψιστο Ον, όταν και οι δύο είναι προϋπάρχουσες του Χριστιανισμού κατά πέντε αιώνες; Και τι

μπορεί κανείς να πει για τις θρησκευτικές ομάδες των Ινδουιστών, που παρά το γεγονός ότι λατρεύουν πολυάριθμους θεούς, ακόμα κι αυτοί εξυπηρετούν εμφανώς τον αλώτατο σκοπό – την ένωση του “Έαυτού” με το “Απόλυτο”; Και τι μπορεί κανείς να πει για τον Ταοϊσμό που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί παρά σαν “διακρίων”, ή τον Κομφουκιανισμό, όπου ο χαρακτήρας είναι ο σκοπός και η σοφία είναι το μονοπάτι για να τον φτάσεις;

Οι σύγχρονοι θρησκευτικοί διανοητές συμφωνούν πλέον ότι τα κριτήρια σχετικά με το τι είναι θρησκεία πρέπει να είναι αντικειμενικά και δε μπορούν να βασίζονται σε ιδέες που πηγάζουν από μια συγκεκριμένη παράδοση. Η χρήση ενός ορισμού που τον χαρακτηρίζει η προκατάληψη σχετικά με μια συγκεκριμένη θρησκευτική παράδοση είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει διαχωρισμούς ανάμεσα στις θρησκείες και έχει όντως ως αποτέλεσμα θρησκευτικές διώξεις διαφόρων μορφών. Στον αντίποδα αυτής της άποψης, οι ειδήμονες έχουν διευρύνει την άποψή τους για να επιτύχουν αυτό που ο Καθηγητής Μπράϊαν Ουίλσον (Professor Bryan Wilson), επίτιμος Καθηγητής (Reader Emeritus) της Κοινωνιολογίας, στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης (Oxford University), αποκαλεί “ηθικά ουδέτερους ορισμούς” της θρησκείας, αποτελούμενους από “στοιχεία” που τελικά αναγνωρίστηκαν ως συστατικά μίας θρησκείας, ανεξαρτήτως της φύσης των πεποιθήσεων, τη φύση των πραγματικών πρακτικών, ή της επίσημης κατάστασης των ιερέων στην υπηρεσία τους”. Μ’ αυτό τον τρόπο οι πεποιθήσεις μιας θρησκείας και οι πρακτικές της μπορούν να ερμηνευθούν δίκαια και χωρίς προκατάληψη.

Υπάρχουν κι άλλοι τρόποι για να καθορίσει κανείς τη θρησκεία, πολύ περισσότεροι από όσους μπορούμε να υπολογίσουμε. Στα νεότερα χρόνια η γενικότερη τάση είναι να αναλύονται οι θρησκείες μέσω μίας σχολής σκέψης αποκαλούμενης “συγκριτική θρησκειολογία”, η οποία προσεγγίζει την κατανόηση οποιασδήποτε θρησκείας μέσω συγκρίσεων των διασταυρούμενων πολιτισμικών συστατικών της στοιχείων. Αυτή η προσέγγιση και το περιβάλλον από το οποίο δημιουργήθηκε παρουσιάζονται παρακάτω.

Η Θρησκεία

της Σαηεντολογίας

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΥΤΙΚΟΥΣ ΔΙΑΝΟΗΤΕΣ

Για εκατοντάδες χρόνια η θρησκεία έχει οριστεί επί της βάσης του δόγματος, και ερευνώντας πρωταρχικά αν το υπό εξέταση δόγμα έχει να επιδείξει τα ίδια χαρακτηριστικά όπως η Χριστιανισμός. Οι πρώτες προσπάθειες να υπερβεί κανείς τα όρια της εξέτασης του δόγματος έγινε στις αρχές του 1800 όταν κάποιοι διανοητές άρχισαν να λαμβάνουν υπόψη τους τις προσωπικές εμπειρίες πνευματικής φύσης ώστε να δώσουν περισσότερη έμφαση στα εσωτερικά θρησκευτικά συναισθήματα του ανθρώπου, πράγμα που ήταν θεμελιώδες στις θρησκείες της Ασίας αλλά απουσίαζε από το Δυτικό τρόπο σκέψης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια πιο εσωτερικευμένη προσέγγιση που τέθηκε ως παράδειγμα από τον Γερμανό θεολόγο Φρειδερίκο Σλάιερμαχερ (Friedrich Schleiermacher) στον ορισμό της θρησκείας ως “ένα συναίσθημα απόλυτης εξάρτησης”—σε αντίθεση με το συναίσθημα “σχετικής” εξάρτησης σε κάτι άλλο, κάτι θεϊκό.

Για πολλά χρόνια οι θρησκείες ερμηνεύονταν με μεθόδους όπως αυτή που συνήθως βασιζόνταν περισσότερο σε εικασίες παρά σε πραγματική γνώση των αληθινών γεγονότων, ειδικά όταν είχαμε να κάνουμε με Ανατολικές θρησκείες. Τελικά το 1860 ένας ακαδημαϊκός της Οξφόρδης ονόματι Μάξ Μίλερ (Max Muller) μίλησε για την δημιουργία μιας “επιστήμης της θρησκείας” που θα ερμήνευε τη θρησκεία μέσω μιας αντικειμενικής εξέτασης βασισμένης σε πραγματικά γεγονότα και με δίκαιες και ακριβείς μεθόδους σύγκρισης.

Ανθρωπολόγοι και κοινωνιολόγοι στα 1900 αντάλλαξαν διαξιφισμούς σχετικά με το αν στο ότι η θρησκευτική πεποίθηση και πρακτική μπορούσαν να κατανοηθούν μόνο μέσα στο πολιτιστικό περιεχόμενο από το οποίο αναπτύχθηκαν. Επηρεασμένοι από τους κοινωνιολόγους Αμίλιο Νταρχάιμ (Emile Durkheim) και Μάξ Βέμπερ (Max Weber), επιβεβαίωσαν ότι η θρησκεία θα πρέπει να αναλύεται βάσει των συστατικών κοινωνικών

της στοιχείων και περιόρισαν το θρησκευτικό χαρακτήρα στους κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτικούς, ψυχολογικούς και πολιτιστικούς παράγοντες της. Αλλά πολλές από τις προσεγγίσεις που διακήρυσσαν υπόκειντο σε κριτική βάσει του επιχειρήματος ότι δεν απευθυνόταν σ’ αυτό που πολλοί θεωρούσαν ως το βασικό στοιχείο των θρησκειών: την υπερβατικότητα.

Αυτή η ιδέα της υπερβατικότητας, που σημαίνει “να πιάς πέρα από”, “να γεφυρώσεις” ή “να περάσεις στην άλλη πλευρά”, είναι ένα θεμελιακό χαρακτηριστικό όλων των συστημάτων θρησκευτικών πεποιθήσεων και ένα κεντρικό στοιχείο σε κάθε σύγχρονη προσέγγιση στον ορισμό της θρησκείας. Η υπερβατικότητα λειτουργεί συνδυαστικά ανάμεσα στο φυσικό κόσμο και σε εκείνον που δεν αντιλαμβανόμαστε με τις αισθήσεις του σώματος, επιτρέποντας στον άνθρωπο να ξεπεράσει τους βιολογικούς και φυσικούς περιορισμούς του και να διεισδύσει στο χώρο της θεότητας. Αυτός ο χώρος μπορεί να είναι φυσικός, όπως ένας ναός ή εκκλησία, ή εννοιολογικός, όπως μια εικόνα ή μια αρχή – ή και τα δύο.

Η διάκριση μεταξύ της θεότητας ή του φυσικού κόσμου και εκείνου που υπερβαίνει τα όρια του φυσικού σύμπαντος - μεταξύ του “ιερού” και του “κοσμικού” - είναι άλλο ένα θεμελιακό χαρακτηριστικό της θρησκευτικής πεποίθησης και μια κληρονομημένη αρχή στους περισσότερους ορισμούς της θρησκείας. Αυτός ο διαχωρισμός είναι πιο εμφανής σε θρησκευτικές τελετές, συνήθειες και εξωτερικά γνωρίσματα που μοιάζουν να είναι χαρακτηριστικά θρησκευτικές.

Σύντομα αναπτύχθηκαν άλλες ευρύτερες προσεγγίσεις στον ορισμό της θρησκείας που είχαν τις ρίζες τους στο έργο του Σλάιερμάχερ αλλά που απέφυγαν την “περιοριστική” μέθοδο που εστιαζόταν τόσο πολύ στους κοινωνικούς παράγοντες. Δύο από τους πιο γνωστούς εκπροσώπους αυτής της νέας προσέγγισης, ο Ροδόλφος Όττο (Rudolf Otto) και η Μίρκα Ηλιάδη (Mircea Eliade), υποστήριξαν τον ορισμό της θρησκείας σχετικά με το πώς βίωσε κάποιος μια εμπειρία ιερής μέθεξης, μιας αφύπνισης την οποία περιέγραψαν σαν ένα βαθύ και έντονο θρησκευτικό συναίσθημα. Εστίασαν περισσότερο στα αντικείμενα που τα άτομα πίστευαν σαν πιο ιερά ή που τα

Καθορισμός της Θρησκείας σε μια Πλουραλιστική Κοινωνία

επένδυναν με υπερφυσικές δυνάμεις, είτε αυτά ήταν ένα αντικείμενο, ένα άτομο, μια δραστηριότητα ή μια δομή.

Άλλη μια προσέγγιση, υποστηριζόμενη από τον ιστορικό Ιωακείμ Βαχ (Joachim Wach), ανέλυε επίσης την θρησκεία σε όρους αντικειμένων και θρησκευτικών συμβόλων. Ο Βάχ επέκτεινε τη συνηθισμένη ιδέα των συμβόλων για να περιλάβει ανθρώπους και δραστηριότητες, ακόμα και θεσμούς – έτσι, κάθε δραστηριότητα, αντικείμενο ή άτομο θα μπορούσε να λειτουργήσει ως γέφυρα ή σύνδεσμος μεταξύ του ιερού και του υλικού κόσμου. Αποκάλεσε αυτούς τους ενεργοποιητικούς συνδέσμους “μορφές θρησκευτικής έκφρασης” και τις συγκρότησε σε τρεις κύριες κατηγορίες: (1) θεωρητικές μορφές θρησκευτικής έκφρασης – δόγματα, πεποιθήσεις, μύθοι και αποφθέγματα, (2) πρακτικές μορφές θρησκευτικής έκφρασης – λειτουργίες, τελετουργίες και πρακτικές, και, (3) κοινωνιολογικές μορφές θρησκευτικής έκφρασης – οργανισμοί, σχέσεις και διοικητικές εξουσίες.

Ενώ σύγχρονοι θρησκευτικοί διανοητές σαφώς δεν έχουν καταλήξει σε ένα ομόφωνο ορισμό της θρησκευσιολογίας, φαίνεται ότι γνώμη της πλειοψηφίας πιστεύει ότι αυτές οι τρεις κατηγορίες θρησκευτικής έκφρασης αντανακλούν με ακρίβεια τα αναγκαία κοινά χαρακτηριστικά αυτών των θρησκειών. Η βασική τους προσέγγιση αναζητεί:

- Ένα πιστεύω που αντιμετωπίζει το υπερφυσικό, μια “απόλυτη πραγματικότητα” που υπερβαίνει το φυσικό κόσμο. Αυτή η ύψιστη πραγματικότητα μπορεί να είναι ένας θεός, θεοί ή ένα υπέρτατο όν, ή μπορεί απλά να είναι κάποια υπερφυσική αρχή όπως μια πεποίθηση της μετεμψύχωσης του πνεύματος κάποιου.

- Θρησκευτικές πρακτικές που βοηθούν τον άνθρωπο να έρθει σε επαφή, να

κατανοήσει, να αποκτήσει μια ένωση ή κοινωνία μ’ αυτή την απώτερη πραγματικότητα, και

- Μία κοινότητα πιστών που ενώνονται με κοινό σκοπό την επιδίωξη αυτής της υπέρτατης πραγματικότητας

Έτσι οι πιο πολλοί ειδικοί της συγκριτικής θρησκείας τώρα συμφωνούν μ’ αυτή την τριμελή προσέγγιση γιατί είναι απελευθερωμένη από θρησκευτική προκατάληψη, δεν εισβάλλει και αποφεύγει εκτίμηση της θρησκευτικής πεποίθησης ή πρακτικής. Είναι, σύμφωνα με τα λόγια του Δόκτωρ Ουίλσον (Dr. Wilson), ένας πραγματικά “ηθικά ουδέτερος” ορισμός.

Η αρχή της υπερβατικότητας, που σημαίνει “πορεία πέρα από” ή “ξεπέρασμα”, είναι ένα θεμελιώδες χαρακτηριστικό όλων των συστημάτων θρησκευτικών πιστεύω. Επιτρέπει στον άνθρωπο να περάσει πέρα από τα όρια της φυσικής του κατάστασης σε έναν τόπο θεότητας.

ΥΠΕΡΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ

Ενώ ένας τέτοιος ορισμός της θρησκείας μπορεί να είχε εναγκαλιστεί από τους μοντέρνους διανοητές ως η σωστή προσέγγιση στο όλο θέμα, ο νόμος για τα διεθνή ανθρώπινα δικαιώματα τον υπαγορεύει σαν τη μόνη προσέγγιση. Και ενώ οι φορείς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων διεθνώς και παγκοσμίως, αποφεύγουν να ορίσουν την έννοια της θρησκείας, εν τούτοις εδραιώνουν κάποια βασικά κριτήρια με παγκόσμιο χαρακτήρα που απαιτούν από τις κυβερνήσεις να μη χρησιμοποιούν ορισμούς που οδηγούν σε διακρίσεις ή να μην εφαρμόζουν αντικειμενικούς ορισμούς σε τρόπους διάκρισης.

Δυστυχώς, είναι πολύ εμφανές ότι θρησκευτικές διακρίσεις συμβαίνουν, ακόμα και σε δημοκρατικές κοινωνίες. Μια παγκόσμια μελέτη που έγινε το 1997 με τίτλο “Θρησκείες και πεποιθήσεις: Μία Παγκόσμια Μελέτη (Religion and Belief: A World Report), που έγινε από το Κέντρο Για Τα Ανθρώπινα

Η Θρησκεία της Σαηεντολογίας

Η Διεθνής Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα και άλλες συνθήκες, προστατεύουν και εγγυώνται την πλατιά ποικιλία ελευθερών σκέψης, συνείδησης και θρησκείας που υφίσταται σε 137 χώρες ανά τον κόσμο που έχουν υπογράψει αυτές τις συμβάσεις.

Καθορισμός της Θρησκείας σε μια Πλουραλιστική Κοινωνία

Δικαιώματα από το πανεπιστήμιο του Έσσεξ (Essex) σε συνεργασία με εμπειρογνώμονες από 50 χώρες, διαπίστωσε την ύπαρξη θρησκευτικών διακρίσεων και καταπίεσης σε ευρεία κλίμακα μέσω της εφαρμογής της “στενής ερμηνείας” της έννοιας της θρησκείας.

Μερικά από τα πιο σπουδαία διεθνή πρότυπα που θα πρέπει να προστατευθούν ενάντια σε αυτή τη διάκριση αναπτύχθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη, που αποζητούν, σαν ένα από τους πρωταρχικούς του σκοπούς, να ενθαρρύνουν “σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, για όλους, χωρίς διάκριση ως προς τη φυλή, γένος, γλώσσα, ή θρησκεία” (Αρθ. 1(3) της σχετικής Διακήρυξης). Αυτές οι αρχές της ισότητας και της μη-διάκρισης είναι τόσο θεμελιώδους σημασίας ώστε να θεωρούνται σαν αρχές των εθνικών διεθνών νόμων, δεσμεύοντας όλα τα πολιτισμένα έθνη.

Για να προαγάγουν αυτές τις αρχές, οι συμφωνίες των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα ψηφίσματα και οι εκθέσεις καλούν όλα τα κράτη - μέλη να χρησιμοποιήσουν ένα ορισμό της θρησκείας που να είναι ικανοποιητικά αντικειμενικός και που να έχει ένα διευρυμένο χαρακτήρα έτσι ώστε να μην κάνει διακρίσεις μεταξύ των θρησκειών. Γι’ αυτό το λόγο, τα Ηνωμένα Έθνη απέρριψαν κριτήρια που βασίζονταν στις ιουδαιοχριστιανικές ιδέες σαν πεπαλαιωμένα και περιοριστικά και πρότειναν στη θέση τους μια περιεκτική και “εθνικά ουδέτερη” προσέγγιση σαν αυτή που ακολουθούν οι θρησκευτικοί διανοητές.

Αυτή η εντολή για θρησκευτική ανοχή φαίνεται καθαρά στις οδηγίες που υιοθέτησε η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σχετικά με το Άρθρο 18 της Συνθήκης για τα Πολιτικά Και Κοινωνικά Δικαιώματα, που εγγυάται ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας σε κάθε μία από τις 137 χώρες που υπέγραψαν και το κατοχύρωσαν. Η Επιτροπή Για Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα Των Ηνωμένων Εθνών, που παρέχει την εγγύηση ότι οι χώρες που έχουν υπογράψει την συνθήκη θα αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, τους έχει προειδοποιήσει με έμφαση να μην κάνουν διακρίσεις εναντίον καμιάς θρησκείας. Η Επιτροπή έχει δώσει οδηγίες προς όλες τις χώρες που έχουν υπογράψει τη Συνθήκη να

αντιμετωπίζουν όλες τις θρησκείες ισότιμα, ειδικά αυτές που είναι “νεοσύστατες, ή που αντιπροσωπεύουν θρησκευτικές μειονότητες που μπορεί να αντιμετωπίζονται εχθρικά από την επικρατούσα θρησκεία” και αυτές που μπορεί να έχουν ένα “μη θειστικό” σύστημα πεποιθήσεων. (παρ. 2)

Ο ανώτατος εκπρόσωπος του Ο. Η. Ε. για ζητήματα θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, ο Ειδικός Εισηγητής επί των θρησκευτικών θεμάτων, έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην οδηγία θεωρώντας την μια ευρεία προσέγγιση στον καθορισμό της θρησκείας, δηλώνοντας ότι μια ομάδα που κατευθύνεται “πέρα από την απλή πεποίθηση και επικαλείται το θείο, ή τουλάχιστον, το υπερφυσικό, το υπέρτατο, το απόλυτο, ή το όσιο, εντάσσεται στην θρησκευτική σφαίρα”. Ο ίδιος εισηγητής, έχει επίσης απορρίψει τα πρότυπα που χρησιμοποιούνται από κάποιες εθνικές κυβερνήσεις που αναγνωρίζουν θρησκευτική αναγνώριση που ήταν βασισμένη στο μέγεθος μιας ομάδας ή στον αριθμό των ετών ύπαρξης της.

Άλλες διεθνείς αρχές που εργάζονται σ’ αυτό τον τομέα έχουν την ίδια προσέγγιση. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, για παράδειγμα, εκδίδει συνήθως αποφάσεις που αναγνωρίζουν και προστατεύουν τα δικαιώματα των θρησκευτικών μειονοτήτων. Ένας συσχετιζόμενος οργανισμός, το Κέντρο Πληροφοριών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που υπόκειται στην αιγίδα της Διεύθυνσης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχει τονίσει ότι η ευρύτερη αρχή της θρησκείας υπό την Ευρωπαϊκή Σύνοδο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα “δεν είναι περιορισμένη σε ευρέως και παγκοσμίως αναγνωρισμένες θρησκείες αλλά εφαρμόζεται επίσης και σε σπάνιες και σχεδόν άγνωστες πεποιθήσεις” και ότι η θρησκεία πρέπει “έτσι να γίνεται κατανοητή με μια ευρεία έννοια”. Και τον Απρίλιο του 1997, μια ομάδα θρησκευτολόγων που προέρχονταν από περισσότερες από 50 χώρες συνήλθε από τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, επιβεβαίωσε ότι τα διευρυμένα πρότυπα του Ο.Η.Ε. θα πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε ορισμό της θρησκείας ώστε να προστατευθούν μη-παραδοσιακές θρησκείες και θρησκευτικές μειονότητες.

Η Θρησκεία της Σαηεντολογίας

ΚΟΙΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

Μία κατανόηση αυτών των απαραίτητων χαρακτηριστικών της θρησκείας είναι σημαντική για την αναγνώριση μιας θρησκείας αλλά φαίνεται να υστερεί ως προς το τι πραγματικά σημαίνει μια θρησκεία στην σύγχρονη κοινωνία. Υπ' αυτή την άποψη, η γνώση των θρησκευτικών διανοητών και κοινωνιολόγων αποκτά ξανά εκπαιδευτικό χαρακτήρα. Πέρα από το να απομονώνουν τα sine qua non (τις αναγκαίες, απαραίτητες) χαρακτηριστικά της θρησκείας, πολλοί επίσης υποδεικνύουν τα κοινά χαρακτηριστικά που ενυπάρχουν στη σύγχρονη θρησκεία.

Πιθανόν η πιο σημαντική λειτουργία κάθε θρησκείας – στην πραγματικότητα, η πρωταρχική τους φροντίδα – είναι η σωτηρία. Αυτό δεν περιορίζεται μόνο στην πνευματική παράδοση, εστιάζεται πρωταρχικά στο ύψιστο πεπρωμένο του ανθρώπου. Αλλά, η πραγματική έννοια της σωτηρίας μπορεί να βρεθεί στις αρχές της λέξης, από τη Λατινική λέξη "salutas" που σημαίνει "ασφάλεια" ή "ολοκλήρωση". Έτσι, η σωτηρία στην πραγματικότητα έχει σκοπό να κάνει τον άνθρωπο "ασφαλή" ή να τον "ολοκληρώσει" στην τωρινή του ζωή. Οι θρησκείες το εκπληρώνουν αυτό με το να δίνουν στους πιστούς τους τα μέσα να πολεμήσουν τις δυσκολίες ή με το να τους δείχνουν τι πρέπει να κάνουν ή να τους εφοδιάζουν με μια πίστη που δίνει νόημα στην ύπαρξη τους, ασφαλείς από τις μεγάλες δυσκολίες της ζωής.

Φυσικά, τα διάφορα μονοπάτια προς τη σωτηρία διαφέρουν κατά πολύ από θρησκεία σε θρησκεία και εκτείνονται από το να πιστέψει κάποιος σε πρότυπα, σε ένα "σωτήριο" θεό μέχρι στο να θυσιάζει σε πολλούς θεούς, να λατρεύει προγόνους, να υπακούει σε συγκεκριμένα σπάντα συμπεριφοράς, ή να κάνει πρακτική διάφορων τελετουργιών και διαλογισμού.

Άλλη μια σχετική και εξ' ίσου σημαντική λειτουργία κάθε θρησκείας είναι να θέτει πρωταρχικά μια κοσμολογία. Κάθε θρησκεία έχει τη δική της χαρακτηριστική θέαση του κόσμου – τη φύση του φυσικού σύμπαντος, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου και χώρου, του κόσμου μέσα στον οποίο ζούμε, και τη θέση του ανθρώπου μέσα σε αυτό. Αυτή η

κοσμολογία δημιουργεί τη φιλοσοφική υποδομή πάνω στην οποία βασίζεται η θρησκεία και συνεπώς, μεταμορφώνεται σε "θρησκευτική φιλοσοφία". Αυτή η θρησκευτική φιλοσοφία, με τη σειρά της, καθορίζει το δόγμα της θρησκείας και το σύστημα των πεποιθήσεών της, προωθεί τη μοναδικότητα της και συχνά είναι το μοναδικό χαρακτηριστικό που ελκύει νέα μέλη. Όπως σημείωσε ένας σημαντικός Διανοητής της Ασίας ονόματι Sri Aurobindo, "Μια θρησκεία που δεν αποτελεί την έκφραση της φιλοσοφικής αλήθειας εκφυλίζεται σε προκατάληψη και σκοταδισμό".

Παρομοίως, η διατήρηση της ορθοδοξίας είναι ένα κοινό χαρακτηριστικό σχεδόν κάθε θρησκείας και τα μέτρα της θρησκείας για να εξασφαλίσει την ακεραιότητα των πεποιθήσεων, πρακτικών, παραδόσεων και γραφών της ποικίλλουν από πολύ απλά έως νομικώς περίπλοκα. Η Αποκάλυψη (22:18) προειδοποιεί ενάντια σε κάθε αλλαγή ή διαγραφή Χριστιανικού θρησκευτικού κειμένου, με τους πιο δυνατούς λόγους. Στον Καθολικισμό, ένα ολόκληρο θρησκευτικό κομμάτι, οι Ιησουίτες, έχουν χρεωθεί με την επίβλεψη της ακεραιότητας της γραφής. Και η Εκκλησία της Χριστιανικής Επιστήμης, ανάμεσα σε άλλες, έχει χρησιμοποιήσει νομικούς τρόπους, όπως τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας (copyright) για να διασφαλίσει, ότι τα όσα έργα δε διαστρέφονται ή χρησιμοποιούνται λανθασμένα.

Εδραίωση ηθικών και δεοντολογικών κωδικών και οδηγιών που κυβερνούν τη συμπεριφορά και τη "σωστή λειτουργία" συναντούμε σε περιβλεπτή θέση σε όλες τις θρησκείες και εκφράζονται σε τόσο ποικίλες μορφές όπως οι Δέκα Εντολές στον Ιουδαϊσμό, και ο Χρυσός Κανόνας στη Χριστιανοσύνη, το Ευγενές Οκτάπλευρο Μονοπάτι στον Βουδισμό και το μονοπάτι του dharma του Ινδουισμού. Η μεγάλη θρησκευτικός διανοητής Μίρκα Ηλιάδη (Mircea Eliade) σημείωσε ότι ενώ μια θρησκεία ασχολείται με το όσιο, καθοδηγεί επίσης την ανθρώπινη συμπεριφορά: "Με το να μιμείται τη θείκη συμπεριφορά, ο άνθρωπος θέτει και διατηρεί τον εαυτό του κοντά στους θεούς – δηλαδή, στο πραγματικό και σημαντικό".

Το θεραπευτικό πνευματικό στοιχείο είναι μια από τις πιο παλιές και θεμελιώδεις θρησκευτικές πρακτικές, που βρέθηκαν σε πολλές από τις πρακτικές του ayurvedic στον Ινδουισμό, στον πρώιμο Χριστιανισμό, σε

Καθορισμός της Θρησκείας σε μια Πλουραλιστική Κοινωνία

μερικά σχολεία του Βουδισμού, και σε μερικά θρησκευτικά τμήματα όπως ή Χριστιανική Επιστημονική Εκκλησία και οι Πεντηκοστιανοί. “ Μία θρησκεία που δε θεραπεύει, δε θα επιβιώσει για πολύ καιρό”, λέει ο καθηγητής David Chidester του πανεπιστημίου του Carpetown, σημειώνοντας ότι μόνο μέσα στο σύγχρονο κόσμο είναι που εγκατέλειψε η θρησκεία την πρωταρχική ευθύνη για την θεραπεία του σώματος και του πνεύματος.

Σχεδόν κάθε θρησκεία προσφέρει επίσης κάποιο τρόπο προκειμένου να βοηθήσει τα μέλη του να επιλύσουν προσωπικά προβλήματα. Στις θρησκείες της Ιουδαϊκής-Χριστιανικής παράδοσης, αυτός συνήθως παίρνει τη μορφή της ποιμαντικής συμβούλευσης, ειδικότερα όταν το πρόβλημα του πιστού έχει να κάνει με συζυγικές δυσκολίες, προβλήματα στη δουλειά ή στο σχολείο, αντικοινωνική ή αυτοκαταστροφική συμπεριφορά όπως χρήση ναρκωτικών ή αλκοόλ, ή απλά το άγχος της καθημερινής ζωής. Με αυξανόμενο αριθμό, οι εκκλησίες ενθαρρύνουν τα μέλη να επιλύσουν τα προβλήματα τους μέσω μεθόδων αυτο-βοήθειας όπως με το να διαβάσουν βιβλία ή με το να ακούν ηχογραφημένες διαλέξεις στην ησυχία των σπιτιών τους. Άλλες θρησκείες συμβουλεύουν την τήρηση ειδικών τελετών σαν ένα μέσο επίλυσης προσωπικών προβλημάτων. Οι Καθολικοί συνήθως χρησιμοποιούν την εξομολόγηση γι’ αυτό το σκοπό. Ο Δρ. Ουίλσον (Wilson) έχει περιγράψει αυτή τη λειτουργία ως “πλησιέστερη σωτηρία για την επίλυση των άμεσων προβλημάτων και πόνων”.

Πολυάριθμες άλλες λειτουργίες της θρησκείας θα μπορούσαν να σημειωθούν εδώ. Αλλά οι διανοητές και οι ιστορικοί έχουν επισημάνει ότι η παρουσία ή απουσία μιας ή περισσότερων απ’ αυτές ή άλλες λειτουργίες δε θα πρέπει να κληφθούν λανθασμένα ως σημαντικό στοιχείο στον “ορισμό” της θρησκείας. Αντιθέτως, παρέχουν μια βαθύτερη κατανόηση του μεγαλύτερου νοήματος της θρησκείας στην σύγχρονη κοινωνία, και τι σημαίνει η θρησκεία γι’ αυτούς που την ακολουθούν.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΑΠΟ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Υπάρχει και άλλη μια πηγή ορισμών της θρησκείας – οι κρατικές αρχές. Κυβερνητικοί εκπρόσωποι τακτικά πρέπει να αποφασίσουν εάν μια συγκεκριμένη ομάδα είναι θρησκευτική και κατά συνέπεια ικανοποιεί τις προδιαγραφές για κάποια προνόμια που αποδίδονται μόνο σε θρησκευτικούς οργανισμούς. Αυτό το προνόμιο μπορεί να ενέχει κάποιες ιδιαιτερότητες, φορολογικές απαλλαγές, η εξουσία να τελεί γάμους, ή σε μερικές περιοχές απλά το δικαίωμα να δίνει πνευματική θεραπεία στους άρρωστους ή στους καταθλιμμένους. Σε μερικές χώρες, ειδικά σε αυτές που κυριαρχεί η επίσημη θρησκεία του κράτους, οι θρησκευτικές ομάδες υποχρεώνονται να υποβάλουν αιτήσεις για να εγγραφούν από την κυβέρνηση πριν λειτουργήσουν ή ακόμα και να τελέσουν θρησκευτικές υπηρεσίες.

Παρά τις συγκεκριμένες πολιτιστικές διαφορές μεταξύ των χωρών, σύγχρονες αποφάσεις δικαστηρίων υιοθετούν εκτενείς ορισμούς της θρησκείας που φαίνεται να ταιριάζουν τέλεια με την “εθνικά ουδέτερη” προσέγγιση που υιοθετήθηκε από τους διανοητές της συγκριτικής θρησκείας. Πριν μερικά χρόνια τα ανώτατα δικαστήρια στην Ιταλία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Αυστραλία, στη Νέα Ζηλανδία και στην Ινδία, είχαν όλα απορρίψει ένα αποκλειστικά θειστικό ορισμό της θρησκείας. Το Ιταλικό Ανώτατο Δικαστήριο ειδικότερα αποφάσισε ότι το δικαστήριο πρέπει να βασίζεται στις απόψεις των θρησκευτικών εμπειρογνομόνων όταν αποφαινεται εάν ένα σύνολο πεποιθήσεων είναι θρησκευτικό.

Στην πραγματικότητα, ο ορισμός της θρησκείας που υιοθετήθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο στην Αυστραλία στην υπόθεση της Εκκλησίας της Νέας Πίστης εναντίον του

**Κάθε
θρησκεία έχει
τη δική της
χαρακτηριστική
ερμηνεία του
κόσμου – η φύση του
φυσικού σύμπαντος,
συμπεριλαμβανομένου
χρόνου και
χώρου, ο κόσμος
που ζούμε
και η θέση
του ανθρώπου
σ’ αυτόν.**

Η Θρησκεία της Σαηεντολογίας

Επιτρόπου Φόρου Μισθοδοσίας (1983) 154 CLR 120, θα μπορούσε κάλλιστα να έχει γραφτεί από έναν ειδικό επί των θρησκειών. Υπ' αυτή την άποψη, το Δικαστήριο έθεσε μια σειρά τεσσάρων αρχών που πήγασαν από μια εμπειρική ανάλυση αποδεκτών θρησκειών: (1) ένα πιστεύω σε κάτι το υπερφυσικό, μια πραγματικότητα πέρα από αυτή που μπορούμε να συλλάβουμε με τις αισθήσεις μας, (2) ότι η αμφισβήτηση του πιστεύω σχετίζεται με τη φύση του ανθρώπου και τη θέση του στο Σύμπαν και τη σχέση του με ό,τι υπερφυσικό, (3) σαν αποτέλεσμα αυτής της πεποίθησης οι πιστοί υποχρεούνται ή ενθαρρύνονται να ακολουθήσουν συγκεκριμένους κώδικες συμπεριφοράς ή συγκεκριμένες πρακτικές που έχουν υπερφυσική σημασία και, (4) οι πιστοί αποτελούν μια ή περισσότερες αναγνωρίσιμες ομάδες

Παρά ταύτα πολλοί, εάν όχι όλοι, οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι – και δικαστές – που πρέπει να πάρουν τέτοιες αποφάσεις δεν είναι πάντα γνώστες των διαφορών ανάμεσα στις θρησκευτικές σκέψεις. Και είναι πιθανόν, ότι οι απόψεις τους για τη θρησκεία έχουν διαμορφωθεί από την δική τους εμπειρία, τις δικές τους ιδέες, πρακτικές και περιορισμούς από το θρησκευτικό περίγυρο στον οποίο γεννήθηκαν και μεγάλωσαν. Έτσι, δεν θα ήταν ασυνήθιστο να υπάρξουν τόσοι ορισμοί θρησκείας όσοι και οι υπεύθυνοι για τις αποφάσεις. Μ' αυτή την έλλειψη αντικειμενικής ομοφωνίας, είναι πολύ εύκολο να διαπιστώσει κανείς πως μπορεί να προκύψει διάκριση μεταξύ θρησκειών, είτε γίνεται σκόπιμα είτε όχι.

ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΘΕΛΗΣΗ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑΣ – ΜΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Ακόμα και με την συνεχώς αυξανόμενη κυριαρχία μιας ηθικά ουδέτερης και πληροφορημένης προσέγγισης στη θρησκευτικότητα από τον ακαδημαϊκό κόσμο και τις κυβερνήσεις, ερωτάται η Εκκλησία της Σαηεντολογίας μερικές φορές γιατί θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σαν μια θρησκεία εάν όλες οι πεποιθήσεις και πρακτικές της δεν ταιριάζουν με την ιουδαϊστική παράδοση. Όπως

εξηγείται αργότερα μέσα στο βιβλίο, παρ' ότι οι Σαηεντολόγοι πιστεύουν στην ύπαρξη ενός υπέρτατου όντος, που τοποθετείται στην κορυφή της κοσμολογίας της Σαηεντολογίας, οι θρησκευτικές πρακτικές της Σαηεντολογίας δεν περιλαμβάνουν λατρεία, παράκληση ή προσκύνημα, που είναι πρωταρχικές θρησκευτικές πρακτικές αυτής της παράδοσης.

Οι θρησκευτικές πρακτικές της Σαηεντολογίας “διαφέρουν” από τις πρακτικές των πατροπαράδοτων Δυτικών θρησκειών στο ότι επιδιώκουν να βελτιώσουν την κατανόηση του ανθρώπου και την σχέση του με το Υπέρτατο Ον, όπως επίσης και με τον υλικό κόσμο, παρά στο ότι αντανακλούν απλά το προσκύνημα και τη λατρεία. Υπ' αυτή την άποψη η Σαηεντολογία μοιάζει περισσότερο με τις Ανατολικές θρησκείες, που επιδιώκουν να βελτιώσουν την κατανόηση του ανθρώπου και την σχέση του με κάποιο άλλο υπερφυσικό ον, αρχή ή δύναμη.

Για να μπορέσουν να βοηθήσουν άλλους να κατανοήσουν πώς η Σαηεντολογία συγκρίνεται με άλλες θρησκείες, η Εκκλησία της Σαηεντολογίας ζήτησε από ένα μεγάλο αριθμό διεθνώς αναγνωρισμένων θρησκευτικών διανοητών και εμπειρογνομόνων να εξετάσουν κάτω από διαφορετικό πρίσμα τα πιστεύω της Σαηεντολογίας, τις πρακτικές και τους οργανισμούς της και να δώσουν την άποψη τους ως αναφορά στη θρησκευτικότητα της. Αυτοί οι εμπειρογνώμονες που εξέτασαν την Σαηεντολογία από μια “εθνικά ουδέτερη” προσέγγιση, συμφωνούν ότι είναι θρησκεία.

Οι απόψεις ορισμένων από αυτούς τους ειδικούς υπάρχουν στο Παράρτημα αυτού του βιβλίου.

Αυτοί είναι :

1. **Δρ. Μπράϊαν Ουίλσον**
(Dr. Bryan Wilson), Επίτιμος Καθηγητής της Κοινωνιολογίας, στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Ο καθηγητής Ουίλσον είναι μια από τις πιο διακεκριμένες προσωπικότητες στην συγκριτική θρησκειών ανά τον κόσμο και έχει μελετήσει τη Σαηεντολογία για πάνω από 20 χρόνια, συγγράφοντας εκτενώς σχετικά μ' αυτή τη θρησκεία. Εφαρμόζοντας την τριπλή προσέγγιση, ο Δρ. Ουίλσον χρησιμοποίησε ένα “κατάλογο 20 πιθανών παραγόντων” που βρίσκει ότι είναι χαρακτηριστικοί σε κάθε θρησκεία σε οποιοδήποτε συνδυασμό. Ο Δρ. Ουίλσον

Καθορισμός της Θρησκείας σε μια Πλουραλιστική Κοινωνία

συνέγραψε μια εκτενή άποψη, αναλύοντας τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά της Σαηεντολογίας όπως επίσης και άλλων σημαντικών θρησκειών ανά τον κόσμο. Βρίσκοντας ότι η “Σαηεντολογία είναι ένα γνήσιο σύστημα θρησκευτικών πεποιθήσεων και πρακτικής που προκαλεί στους πιστούς μια βαθιά και ειλικρινή δέσμευση”, και τελικώς συμπεραίνει ότι “είναι φανερό σε μένα ότι η Σαηεντολογία είναι θρησκεία καλής θέλησης και τέτοια πρέπει να θεωρείται”.

- Δρ. Μ. Ντάρρολ Μπράϊαντ**
(Dr. M. Darrol Bryant), καθηγητής Θρησκείας και Πολιτισμού, στο Κολέγιο Renison, του πανεπιστημίου του Γουατερού (Waterloo) στον Καναδά.

Έπειτα από την πρώτη φορά που ήρθε σε επαφή με την Σαηεντολογία στα μέσα του 1970, ο Δρ. Μπράϊαντ έχει πραγματοποιήσει μια εκτενή εξέταση της θρησκείας. Το τεστ του για τη διαπίστωση της θρησκευτικής φύσης μιας θεωρίας είναι μια εφαρμογή της τριπλής προσέγγισης, που προσδιορίζεται ως “μια κοινότητα ανδρών και γυναικών που συνδέονται με ένα κοινό σύνολο πεποιθήσεων, πρακτικών, συμπεριφοράς, και τελετών και οι οποίοι αποζητούν, μέσω αυτής της Οδού, να συσχετίσουν το ανθρώπινο με την ιερή / θείκη ζωή”. Όπως ο Δρ. Ουίλσον, ο Δρ. Μπράϊαντ συμπέρανε ότι “η Σαηεντολογία είναι μια θρησκεία. Έχει τα δικά της χαρακτηριστικά πιστεύω και εξηγήσεις μιας αόρατης πνευματικής αρχής, έχει τη δική της χαρακτηριστική πρακτική και τελετουργική ζωή, έχει τα δικά της επίσημα κείμενα καθώς και δραστηριότητα που αποσκοπεί στη διαμόρφωση δικής της κοινότητας”.

- Δρ. Ρίγκις Ντερικέμπουργκ**
(Dr. Regis Dericquebourg), καθηγητής Κοινωνιολογίας της Θρησκείας στο πανεπιστήμιο της Lille III, στην Γαλλία.

Τα κριτήρια του Δρα. Dericquebourg αποτελούν μια άλλη τροποποίηση της τριπλής προσέγγισης που αναζητά: (1) μια κοσμολογία στην οποία το Σύμπαν λαμβάνει τη σημασία του σε σχέση με μια ή περισσότερες υπερφυσικές δυνάμεις, (2) μια ηθική που απορρέει απ' αυτή την κοσμολογία η οποία παρέχει κατεύθυνση και καθοδήγηση, (3) εργαλεία ή πρακτικές οι οποίες θέτουν τους ανθρώπους σε επαφή με την υπερφυσική αρχή και (4) μια κοινότητα πιστών.

Μετά τη μελέτη της Σαηεντολογικής Γραφής και πρακτικής και μετά από συνεντεύξεις περίπου 300 Γάλλων Σαηεντολόγων, ο Δρ. Dericquebourg κατέληξε εύκολα στο συμπέρασμα ότι η Σαηεντολογία είναι μια καλής θέλησης θρησκεία: “Η Σαηεντολογία έχει τα χαρακτηριστικά μιας θρησκείας. Έχει μια θεολογία, ένα σύνολο ασκήσεων που κάνουν το πνευματικό μέρος του κάθε ανθρώπου εύκολα προσεγγίσιμο, μια “πολύ γραφειοκρατούμενη” διάρθρωση εκκλησίας, και θρησκευτικές τελετές. ... Οι Σαηεντολόγοι χρησιμοποιούν τη λογική για να υπηρετίσουν ένα μυστικιστικό μονοπάτι, μια αναμόρφωση του εαυτού τους και μια αναμόρφωση του κόσμου. Είναι πιθανόν ότι για αυτό το λόγο παρουσιάζεται ως ιδιαίτερος εκκυστική θρησκεία”.

- Δρ. Αλεχάντρο Φριγκερίο**
(Dr. Alejandro Frigerio), Επίκουρος Καθηγητής του Καθολικού Πανεπιστημίου της Αργεντινής.

Ο Δρ. Alejandro Frigerio ακολουθήσε μια πιο εκτεταμένη προσέγγιση στην ανάλυση της Σαηεντολογίας, χρησιμοποιώντας πέντε διαφορετικές μεθοδολογίες, τις οποίες χρησιμοποιούν και οι επιστήμονες της κοινωνιολογίας: (1) μια “ουσιώδης” προσέγγιση, που εξετάζει μια θρησκεία από τις θρησκευτικές εμπειρίες των πιστών της, (2) μια “συγκριτική” προσέγγιση, που διακρίνει τη θρησκεία από άλλα συστήματα επεξήγησης, (3) μια “λειτουργική” προσέγγιση, που εξετάζει τη θρησκεία σε σχέση με τις συνέπειες που έχει σε άλλους τομείς της ζωής, (4) μια “αναλυτική” προσέγγιση, η οποία εξετάζει τη θρησκεία μέσω των διαφόρων τρόπων που εκφράζεται και (5) αυτό που ονομάζεται η προσέγγιση “emic”, η οποία εστιάζει στις πλευρές που η κουλτούρα αναγνωρίζει ως θρησκευτικές. Στο τέλος της εξαντλητικά λεπτομερούς του ανάλυσης, ο Δρ. Frigerio συμπέρανε ότι “Η Σαηεντολογία είναι θρησκεία από όλες τις απόψεις που υπάρχουν στη σύγχρονη συζήτηση του ορισμού για τον όρο κοινωνικές επιστήμες ...”

- Δρ. Φρανκ Φλινν**
(Dr. Frank K. Flinn), Ειδικός Συνεργάτης Καθηγητής στις Θρησκευτικές Μελέτες, από το πανεπιστήμιο της Washington, στην πολιτεία Μιζούρι (Missouri).

Η Θρησκεία της Σαηεντολογίας

Ο Δρ. Flinn έχει μελετήσει τις αναδυόμενες θρησκείες από το 1962. Επέλεξε την τριπλή προσέγγιση όπως την περιγράψαμε παραπάνω, συμπεραίνοντας ότι η Σαηεντολογία είναι αναμφισβήτητα μια θρησκεία:” Μπορώ να πω χωρίς δισταγμό ότι η Σαηεντολογία αποτελεί μια θρησκεία. Κατέχει τα αναγκαία χαρακτηριστικά γνωρίσματα των θρησκειών απ’ όλο το κόσμο, (1) ένα καλώς προσδιορισμένο σύστημα πιστεύω, (2) τα οποία χαρακτηριστικά απευθύνονται μέσω των θρησκευτικών πρακτικών (θετικών και αρνητικών μορφών συμπεριφοράς, θρησκευτικών τελετών και τελετουργιών, γιορτών και θρησκευτικών πράξεων), και, (3) τα οποία χαρακτηριστικά διατηρούν ένα σώμα πιστών σε μια

αναγνωρίσιμη θρησκευτική κοινότητα, διακρισίμη από άλλες θρησκευτικές κοινότητες”

6. Κος Φούμιο Σαγουάντα

(Fumio Sawada), Όγδοος Κρατών Των Μυστικών Yu-Itsu Shinto.

Ο Κος Sawada είναι μία από τις πιο διακεκομμένες αυθεντίες της Ιαπωνίας πάνω στο θέμα της θρησκείας και πρώην διευθυντής του διακεκομμένου πανεπιστημίου Sophis. Ο Κος Sawada, ως Ασιάτης διανοητής και ηγέτης της παλαιότερης θρησκείας στην Ιαπωνία, έφερε μια μοναδική προοπτική στην ανάλυση της Σαηεντολογίας. Πλησίασε αυτή την εργασία από την Ιαπωνική άποψη του ορισμού της θρησκείας, η οποία είναι “για να διδάξεις την

Καθορισμός της Θρησκείας σε μια Πλουραλιστική Κοινωνία

απαρχή, δίδαξε την πηγή της απαρχής”. Πλέον της συμπλήρωσης αυτού του τεστ, για να αναγνωριστεί ως θρησκεία στην Ιαπωνία ο θρησκευτικός οργανισμός πρέπει επίσης “να διασπείρει τις διδασκαλίες, τελέσει θρησκευτικές λειτουργίες, και να εκπαιδεύσει τους πιστούς”. Ο Κοζ Sawada αναμφισβήτητα συμπεράνει ότι “Η Σαηεντολογία πραγματοποιεί όλα τα προαναφερθέντα”. Συνεχίζοντας υπογράμμισε, “Η Ιαπωνία είναι μια χώρα όπου οι θρησκείες υπογραμμίζουν την ανέλιξη της πνευματικής ικανότητας του ανθρώπου. Κατά την Ιαπωνική άποψη, η Σαηεντολογία είναι όντως μια θρησκεία παρόμοια με τις άλλες που βρίσκονται ήδη εδώ. ... Έχει περισσότερες ομοιότητες με τις Ιαπωνικές θρησκείες από ότι με τις Δυτικές θρησκείες, και για αυτό το λόγο μπορεί να παρεξηγηθεί στην Δύση για το ότι δε είναι παρόμοια με τις υπάρχουσες κύριες θρησκείες.”

7. Δρ. Ουρμπάνο Αλόνσο Γκαλάν

(Dr. Urbano Alonso Galan), Θεολόγος και Φιλόσοφος, από τη Μαδρίτη.

Ο Δρ. Galan χρησιμοποίησε επίσης μια προσαρμογή της τριπλής προσέγγισης, εστιάζοντας στο δόγμα, τελετουργία, οργανισμό και πνευματική αντικειμενικότητα. Βρήκε ότι η Σαηεντολογία αποτελείται από μια “κοινότητα ατόμων που βρίσκονται ενωμένα κάτω από ένα περίπλοκο σώμα πεποιθήσεων, στην αναζήτηση του για το άπειρο, το θείο, αναζητώντας να βοηθήσει τον άνθρωπο στην σχέση του με το θείο”, και συμπεράνει ότι “η Σαηεντολογία

εκπληρώνει ολοκληρωτικά τις προϋποθέσεις που μπορούν να αποτελέσουν ερώτημα σε κάθε θρησκεία”.

Αυτές οι καλά ζυγισμένες, βασισμένες σε επιχειρήματα και εδραιωμένες απόψεις των εμπειρογνομόνων υποστηρίζονται από δεκάδες άλλες. Μαζί απεικονίζουν την ευρεία ποικιλία προσεγγίσεων στην ανάλυση της θρησκευτικής σκέψης και πρακτικής χρησιμοποιώντας “ηθικά ουδέτερα” πρότυπα. Και είναι ομόφωνοι στα ευρήματά τους ότι η Σαηεντολογία είναι θρησκεία καλής θέλησης από κάθε άποψη.

Κάθε μια από αυτές τις απόψεις δίνει μια συναρπαστική απεικόνιση των απαραίτητων χαρακτηριστικών κάθε θρησκείας και πώς αυτά τα χαρακτηριστικά εμφανίζονται στην Σαηεντολογία. Ενώ πολλά μπορούν να αποκομηθούν από το διάβασμα αυτών, το κείμενο που ακολουθεί μπορεί να προσφέρει μια περαιτέρω διάσταση : μια περιγραφή της θρησκείας της Σαηεντολογίας που δείχνει καθαρά την υπερβαίνουσα διάσταση των πεποιθήσεων της, τις πρακτικές και τον οργανισμό της. Διαβάζοντας αυτά τα κεφάλαια θα δείτε εύκολα πώς η Σαηεντολογία μοιράζεται κοινά θεμελιώδη χαρακτηριστικά με άλλες θρησκείες και υπηρετεί τις κοινές λειτουργίες που περιγράφηκαν παραπάνω. Θα δείτε επίσης κάτι ακόμα πιο σημαντικό – πώς η Σαηεντολογία είναι αφιερωμένη στο να προσφέρει στον άνθρωπο ένα πρακτικό και προσβάσιμο μονοπάτι στην πνευματική σωτηρία.